

Sygn. akt III AUa 759/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2014 r. w Szczecinie

sprawy D. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o ustalenie niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 czerwca 2013 r. sygn. akt VI U 1640/11

1. oddała apelację,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz D. L. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSO del. Beata Górską SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 759/13

UZASADNIENIE

Trzema decyzjami z dnia 21.10.2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. - znak (...), (...), (...) - ustalił objęcie ubezpieczonego D. L. obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi - emerytalne, rentowe, wypadkowe - oraz ubezpieczeniem zdrowotnym oraz składkami na Fundusz Pracy, ze wskazaniem podstaw wymiaru składek, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej pod nazwą „(...)” w okresie od 15.03.2004r. do 31.03.2006r., kiedy to nie miał innego tytułu do objęcia go ubezpieczeniami i przebywał na urlopie bezpłatnym.

W odwołaniu od decyzji organu rentowego ubezpieczony podniósł, że w spornym okresie nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej i żaden też przepis nie daje podstaw do wysnucia wniosku, że z deklaratoryjnym wpisem do ewidencji działalności gospodarczej należy wiązać fakt wykonywania działalności pozarolniczej. Faktyczne wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej rodzi skutek w postaci objęcia ubezpieczeniami społecznymi i zdrowotnym, a to nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy podniósł, że po przeprowadzonym postępowaniu dowodowym ustalił, iż ubezpieczony w spornym okresie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą, tym bardziej,

że nie obalił on domniemania prawnego wynikającego z wpisu do ewidencji działalności, iż ten kto figuruje w tej ewidencji, ten do czasu wykreślenia uznawany jest za osobę prowadzącą taką działalność gospodarczą.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych połączył sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia,

a następnie z wyrokiem z dnia 27.06.2013 roku zmienił zaskarżone decyzje organu rentowego ustalając, że ubezpieczony w okresie od 15.03.2004r. do 31.03.2006r.

nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej i nie podlega z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Sąd I Instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach

faktycznych.

D. L. i S. F. w dniu 20.11.2003 r. zawarli umowę spółki cywilnej pod nazwą (...) na czas nieokreślony.

W dniu 12.11.2003 r. S. F. zarejestrował spółkę dokonując wpisu

do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy B., podając jako siedzibę adres: B. u. (...).

Przedmiotem działalności miały być usługi parkingowe, myjnia samochodowa, warsztat samochodowy, import – eksport, usługi handlowe i transportowe.

Jako datę rozpoczęcia działalności S. F. wskazał 1.12.2003 r. W dniu 27.11.2003 r. S. F. i D. L. złożyli w Urzędzie Skarbowym w G. podpisane przez nich zgłoszenie rejestracyjne w zakresie podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego.

Z ustaleń Sądu I Instancji wynika, że D. L. nie wykonywał

w okresie od 1.12.2003 r. do 31.03.2006 r. jakichkolwiek czynności (w tym czynności przygotowawczych) związanych z zarejestrowaną w dniu 12.11.2003 r. działalnością gospodarczą. W okresie od 1.09.2003 r. do 30.06.2004 r. był natomiast zatrudniony na podstawie umowy o pracę w firmie (...) z tym, że w okresie od 15.03.2004 r. skorzystał z urlopu bezpłatnego. W okresie od 1.12.2003 r. do 31.03.2006r. D. L. nie został zgłoszony do ubezpieczenia jako wspólnik spółki cywilnej prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, nie zwracał się do organu rentowego o wypłatę świadczeń z tego tytułu. W okresie od 1.12.2003 r. do 31.03.2006 r. nie opłacał podatku z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej. W okresie 1.09.2005 r. do 31.12.2006 r. opłacał natomiast podatek z tytułu prowadzenia fermi drobiu (dział specjalny produkcji rolnej).

Wspólnicy spółki (...) nie zwracali się od 2004 r. do chwili obecnej do Starostwa Powiatowego w G. o pożyczkę na rozruch działalności gospodarczej – prowadzenie parkingu. W dniu 31.03.2006 r. D. L. złożył w Urzędzie Gminy w B. wniosek o wykreślenie wpisu

z ewidencji działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług parkingowych, myjni samochodowej, usług handlowych i transportowych, warsztatu samochodowego.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołania zasługiwały na uwzględnienie. Sąd podniósł, że rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst

jednolity opublikowany w Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442, ze zm.) - zwaną dalej ustawą systemową - wykonywanie pozarolniczej działalności oznacza rzeczywistą działalność o cechach określonych w art. 2 ustawy z dnia 2.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, tj. wykonywana zarobkowo, w sposób zorganizowany i ciągły. Ocena czy działalność gospodarcza jest wykonywana należy do sfery ustaleń faktycznych, a następnie do kwalifikacji prawnej. Wpis do ewidencji działalności gospodarczej (zarejestrowanie) ma przede wszystkim znaczenie w sferze ustaleń faktycznych, gdyż ma charakter deklaratoryjny. Istnienie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności,

ale prowadzi do domniemania prawnego (art.234 k.p.c.) według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą. Domniemanie to może być obalone, ale wymaga to przeprowadzenia przeciwdowodu

(wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25.11.2005 r., I UK 80/05 OSNP nr 19 – 20, poz. 30). Sąd meirti podniósł, iż w oparciu o zeznania świadka M. L. i ubezpieczonego, ustalił że w spornym okresie obaj wspólnicy, a zatem także S. F., nie podjęli prowadzenia działalności gospodarczej zarejestrowanej w dniu.12.11.2003 roku. Organ rentowy nie wskazał przy tym na istnienie jakichkolwiek innych ustaleń, które mogłyby wzmocnić jego argumentację. Tymczasem zgromadzona przez sąd dokumentacja potwierdza wersję zdarzeń podaną przez ubezpieczonego. Z zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej wynika, iż wpisu dokonał S. F. (znajdują się tam tylko jego dane) i on też podał numer swojego telefonu jako dane kontaktowe. Rodzaj mającej być prowadzonej działalności był nawet bardziej podobny do działalności prowadzonej wcześniej, niż do działalności prowadzonej przez ubezpieczonego, co oznacza też, że to S. F. był bardziej zaangażowany w podjęcie nowego zajęcia. Nieudana próba rozmów z Urzędem Wojewódzkim o dzierżawie placu z przeznaczeniem na parking przy tym Urzędzie, musiała zniechęcić ubezpieczonego do dalszych starań o wprowadzenie w życie pomysłu jego wspólnika.

Na brak realizacji pierwotnych zamiarów obu wspólników wskazuje fakt, że ubezpieczony zaniechał opłacania podatków z tytułu działalności (czego wcześniej i później skrętnie przestrzegał), fakt niezgłoszenia do ubezpieczenia oraz podjęcie działalności polegającej na hodowli kur. Okoliczność tę potwierdziła świadek M.

L., u której ubezpieczony w tamtym okresie zamieszkiwał i której mieszkanie było wskazane jako siedziba spółki.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., uwzględniając odwołania, zmienił zaskarżone decyzje organu rentowego.

Z rozstrzygnięciem Sądu pierwszej instancji nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.. W złożonej apelacji zarzucił

mu sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegające na przyjęciu, że D. L. nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej i nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od dnia 15 marca 2004r. do dnia 31 marca 2006r.

Apelujący w uzasadnieniu apelacji podniósł, że dla oceny obowiązku podlegania ubezpieczeniu istotne znaczenie ma wpis ubezpieczonego do ewidencji działalności gospodarczej, z którym wiąże się domniemanie prawne, w sytuacji gdy też na ubezpieczonym, jako przedsiębiorcy, ciążył obowiązek zgłaszania do ewidencji zmian faktycznych i prawnych, a zatem także okresowego zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej. Poza tym, rozstrzygnięcie oparto na zeznaniach ubezpieczonego i jego matki, które nie korespondują ze sobą i pozostają w sprzeczności, skoro ubezpieczony nie potrafił wyjaśnić losów wspólnika, choć matka ubezpieczonego zeznała, że przyjaźnił się on z S. F.. Matka twierdziła również, że w grudniu syn był bezrobotny i pozostawał na jej utrzymaniu, gdy tymczasem był zatrudniony u swojego wuja.

Wskazując na powyższe, apelujący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego zmianę i oddalenie odwołań.

Ubezpieczony wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Podniósł, że wbrew zarzutom organu rentowego, istnienie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym

prowadzeniu tej działalności, a ocena czy działalność była wykonywana należy przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych. Zgromadzony zaś w niniejszej sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów (deklaracje k. 41-42, pismo Starostwa Powiatowego w G. z dnia 28.05.2013r. k. 180), jak również spójnych i

wiarygodnych zeznań świadka M. L. i ubezpieczonego, pozwoliły ponad wszelką wątpliwość obalić domniemanie wynikające z wpisu ubezpieczonego do ewidencji działalności gospodarczej. Nadto, organ rentowy dokonał wybiórczej interpretacji zeznań ubezpieczonego oraz jego matki, bezzasadnie zarzucając, że nie są ze sobą zgodne, a nawet pozostają w sprzeczności. Organ rentowy pomija przy tym treść zeznań M. L. na rozprawie w dniu 23.03.2012r., kiedy podał, że S. F. przyjaźnił się z jej synem w latach 2002-2003, a po zarejestrowaniu działalności S. F. „zniknął”. Świadek M. L. zeznała również, iż syn najpierw pracował, a następnie wziął urlop bezpłatny aby pomóc jej w prowadzeniu hodowli kur.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wyprowadził z nich trafny wniosek prawny, że skoro ubezpieczony w spornym okresie od 15.03.2004r. do 31.03.2006r., nie rozpoczął prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, to tym samym mimo braku innego tytułu, nie podlegał w związku z tym obowiązkowym ubezpieczeniu społecznym, a de facto także ubezpieczeniu zdrowotnemu, ani obowiązkowi odprowadzenia składek na Fundusz Pracy. Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje

za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, skłaniające ten Sąd do zmiany zaskarżonej decyzji, co czyni zbędnym ponowne ich szczegółowe przytaczanie. Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutu apelacji. Zważając na istotę sporu należy wskazać, że ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, jednoznacznie wynika, że ubezpieczony mimo wyłączenia zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej faktycznie nie podjął i nie prowadził pozarolniczej działalności w zakresie usług parkingowych, myjni samochodowej, warsztatu samochodowego, itd. (zaświadczenie z ewidencji działalności gospodarczej, z k. 66, umowa spółki cywilnej, k.75-77, zaświadczenie o numerze Regon, k. 82, decyzja

o wykreśleniu z ewidencji, k. 90), uwzględniając również realizacji pomysłu wydzierżawienia parkingu (zeznania ubezpieczonego z k. 46-47 i zeznania M. L. z k. 47). Za wiarygodną należało również uznać wersję, że ubezpieczony nie ubiegał się o udzielenie pożyczki z Powiatowego Urzędu Pracy

w G. na rozpoczęcie działalności polegającej na prowadzeniu parkingu w G. (pismo PUP z k. 180) i nie doszło do zawarcia umowy dzierżawy placu, który miał być przeznaczony na parking, zaś wspólnik ubezpieczonego również nie podjął działalności gospodarczej i nawet nie można

było ustalić miejsca jego pobytu po tym, jak zainteresowały się nim organy ścigania. W konsekwencji więc w oparciu tak o dowody z dokumentów, jak i pokrywające się

z nimi wiarygodne zeznania ubezpieczonego oraz jego matki, doszło do obalenia domniemania prawnego zgodności danych zgłoszonych do ewidencji z rzeczywistym stanem rzeczy. Wbrew argumentacji apelacji opartej na tezie o zawieszeniu przez ubezpieczonego działalności, ubezpieczony nigdy nie rozpoczął pozarolniczej działalności, a zatem tym bardziej nie mógł jej zawiesić. Przywołane więc przez organ rentowy orzeczenie Sądu Najwyższego, dotyczące zupełnie innego stanu faktycznego, nie mogło mieć zastosowania w niniejszej sprawie. Ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu, a nadto prowadził działalność produkcyjną, co nie było kwestionowane przez organ rentowy, a nie było też zupełnie indyferentne z punktu widzenia możliwości czasowych stałego, regularnego, prowadzenia

dodatkowej działalności zarobkowej. Brak jest podstaw do twierdzenia, że ubezpieczony oprócz zgłoszenia się do ewidencji działalności gospodarczej, do urzędu skarbowego, zgłoszenia w związku z numerem Regon i założenia konta bankowego, podjął działalność. Sąd Apelacyjny podziela przy tym jednolite stanowisko prawne wyrażane w orzecznictwie sądowym, że obowiązek ubezpieczenia wynika z faktycznego prowadzenia działalności, a kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem, czy zgłaszaniem przerw w tej działalności mające znaczenie w sferze dowodowej, nie przesądzają same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Osoby faktycznie nie prowadzące takiej działalności nie podlegają przecież ubezpieczeniu społecznemu, nawet jeżeli dokonały wpisu do ewidencji działalności gospodarczej (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 901/12, lex nr 1280916). Wpis do ewidencji działalności gospodarczej stanowi tylko podstawę rozpoczęcia działalności gospodarczej w rozumieniu jej legalizacji, ale nie można go

utożsamiać z z podjęciem takiej działalności (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2013 r., sygn. III AUa 206/13, lex nr 1313373). Jeżeli więc, mimo formalnego figurowania w ewidencji działalności gospodarczej, ubezpieczony nie wykonywał żadnych usług lub sprzedaży, czy innych czynności,

które wchodziły w zakres przedmiotowy działalności ujawnionej w ewidencji, ani nawet nie podejmował takich czynności jak zamawianie towarów, rekrutacja pracowników, poszukiwanie kontrahentów itp., to w konsekwencji należy uznać, że nie do utrzymania jest domniemanie wynikające z wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, iż działalność tę ubezpieczony wykonuje (rozpoczął jej prowadzenie), a zatem nie może też dojść do objęcia go ubezpieczeniem społecznym w myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 13 pkt 4 ustawy systemowej (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn. III AUa 1722/12, lex nr 1362705). Ubezpieczony wykazał, że nie podjął prowadzenia się pozarolniczej działalności zarejestrowanej w ewidencji działalności gospodarczej, choć też nie zawiesił tej działalności, czym dopełniłby obowiązek zgłaszania zmiany stanu faktycznego i dopiero w 2006r. dokonał jej wyrejestrowania. Nie wykonywał jednak czynności związanych z podjęciem i wykonywaniem usług najmu miejsca parkingowego i innych określonych w przedmiocie działalności.

Reasumując, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń, w oparciu o posiadany wiarygodny materiał i wyprowadził z niego należycie uzasadnione wnioski, które stały się podstawą do wydania orzeczenia bez potrzeby ich uzupełniania bądź korygowania. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji wyjaśnił w toku procesu wszystkie istotne okoliczności i przyjął właściwą

podstawę prawną swojego rozstrzygnięcia. Niezasadny okazał się zarzut braku zgodności, czy wręcz sprzeczności, zeznań ubezpiezonego i jego matki.

Wskazując na argumenty wyżej podane Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną (pkt 1) i na podstawie art. 108 § 1 zdanie 1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 – 2 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 11 ust. 2 i § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz D. L. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSO del. Beata Górska SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Jolanta Hawryszko